

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 31. avgust 2011

SPLOŠNA MATURA

1. A – Dogodek v mestu Gogi – Slavko Grum – 1931 – dramska groteska;
B – Izganjalci hudiča – Matjaž Zupančič – 1991 – moderna dramska groteska.
(2 točki za vsako v celoti pravilno rešeno vrsto, po 1 točka za dva pravilna odgovora v vrsti)
(4 točke)
2. A – ta dramska situacija se 'dogodi' po usodnem 'dogodku': Gogovci in Gogovke se po tem, ko se jim je 'stajal' glavni dogodek (Prelih), oprimejo drugega, nadomestnega dogodka, tj. 'umora' Francoske Marije, o katerem kmalu napletejo vrsto govoric, opravljanj, domnev (kar spominja na sklepanja obeh parov v Izganjalcih hudiča) in ki jim končno da, česar so si, privoščljivi in škodoželjni, tako obupno želeli ...;
B – gre za sklepno, pomiritveno situacijo olajšanja, ki se dogodi po tem, ko Anita prinese govornice, da so Suzano našli ubito v sosednji ulici; para večerjata na hodniku pred njenimi vrati ...
(do 2 + do 2 točki)
(4 točke)
3. Npr.:
A – čakati, zreti, oprezati, privoščiti, opravljati ...;
B – čakanje, oprezovanje, zalezovanje, opravljanje, ogovarjanje, natolcevanje, sprenevedanje, hudobija, cinizem, pretvarjanje ...
(1 + 1 + 1 + 1 točka)
(4 točke)
4. Odlomek A: a) NE, vsi so le opazovalci in pri Haninem udarcu nimajo ničesar; b) DA, vsekakor, kako bi sicer npr. uprizorili poved, da "mrak tipa z razcefranimi rokami nakvišku";
(1 + do 2 + 1 + do 2 točki)
(6 točk)
5. Odlomek B: a) DA – v resnici velja predvsem zanje, ker so oni brezobzirni, krivi njene nesreče, ker hočejo vedeti vse o vsakem, resnico pa konstruirajo kar sami na podlagi govoric ... b) NE – ker gre za njihovo igro, kratkočasenje, ona jih ni klicala pred vrata, ni takšna, kakor natolcujejo, oz. so oni, v resnici tisto, kar ji očitajo, velja zanje ...; c) DA – jo ima, spomni nas namreč na Afrin "sam vrag je brusil to noč kremplje po mestu" ali Konradov "ta hudič bi utegnil zažgati še sam! Zlodeju bi prisodil, da ga ogenj še veseli!" itd.
(1 + do 2 + 1 + do 2 + 1 + do 2 točki)
(9 točk)
6. Npr.:
A – Hana to izreče Terezi po udarcu: očita ji, da se, čeprav je njena zaupnica, ne more vživeti vanjo, je razumeti, ji pomagati, ji olajšati groznega bremena, kakor ji ga niso mogli drugi, npr. oče, in bo zato prisiljena poklicati na pomoč Klikota ... njeno vprašanje je retorično, je namig bralcu/gledalcu, naj vsaj on poskuša doumeti njeno tragično bistvo ... kar velja tudi za vse druge prizadete like v obeh dramah ...
B – "Pravijo, da sta bila dva" – liki se umikajo za druge, posplošujejo, napihujejo, opravljajo, sporočajo nepreverjeno, s čimer razkrivajo svoj plehki, opravljivi, pikantnosti željni, gogovski značaj ...
(do 2 + 1 + do 2 točki)
(5 točk)
7. Npr.:
A – Afra je ena izmed dveh starih čuječnic, ki bdiva nad usodami Gogovcev in Gogovk in ki jima nič ne sme uiti, je skupaj s Tarbulo njihova slaba vest, je še vedno ljubosumna in nevoščljiva stari Elsi, Teobaldovi materi, ki ji je speljala edinega moškega, ki jo je, tako je vsaj zmotno prepričana, imel edino v življenju rad; brez tega, trdi, da te ima nekdo rad, pa se ne da živeti (v tej trditvi zlahka opazimo odseve iz Grumovih pisem Joži Debeljak) ...;
B – **David** – je privoščljiv, škodoželjen, hudoben, malomeščanski, se dela krepostnega, v resnici pa bi bil tudi on rad izprijen, do drugih je zoprn in brezobziren, je tisti, ki zaseje dvom o novi stanovalki, jo prvi označi, češ da ima slabo vest, ker se zaklepa, trdi, da jim nekaj prikriva, da hodi po stanovanju precej razpeta in s sandali, da ima goloba, ki mu da pikati hrano s sebe, je prvi, ki kliče hudiča (II), ki govori o lahki ženski, prvemu ona leze v sanje, o sebi ima visoko mnenje, "ne ve, kam bi s seboj", tudi on se dolgočasi, spreneveda, on prvi poroča o linču, o tem, kako je, potem ko so vdrli v njeno stanovanje, držala srce v rokah in ga molila proti njim, Suzana pa je, tako sodi, dobila, kar je iskala, v Epilogu govori o golobu, ki ga bo treba ujeti za žrtev in speči ...; /

Danijel – Davidov sosed, Sarin mož, meščani so mu kakor podgane, strinja se, da si je ona sama kriva, ker jih je izzivala, jim hodila v spanje, ker so jo morali zaradi svoje varnosti opazovati, ime ima pa svetopisemskem preroku, ki je opisal zgodbo o Suzani in grešnih starcih, je užitkar, krivičen, zavaja, da njo vsi sovražijo, čeprav drugi še vejo ne zanjo, dogajanje uvaja z informacijo o njenem prihodu, prvi pogleda skozi ključavnico, prvi omenja v prologu vraga, ki da jo je prinesel, na zunaj je ves sladek, prijazen, v resnici pa bi ubijal kakor drugi, je lovec, ki je navajen slediti, opazovati, tudi on se spreneveda, meni, da je ona naduta, kar velja zanj(e), prenaša govornice, hoče dati praznemu življenju smisel, on da idejo, da se je treba znebiti njenega psa, Sara pa, da ga je treba zastrupiti, govori v 1. os. množine, on nese psu strup, naščuva druge, da vdrejo v njeno stanovanje, tudi on ima o sebi visoko mnenje, sodi, da je lep, privlačen, simpatičen, cenjen, uspešen, meni, da je treba trdno stati na tleh, razkrije, da ona nosi črno perilo, ki da ji ga nosi sam hudič, tega "pa bo treba izgnati" (s 53), tudi on igra "hudobno igro", v katero da je zapletla vse nedolžne in mirne sostanovalce, napove dež, ki bo vse osvežil in očistil, natančno pozna vse prostore v hiši, na večerji po umoru se izgovarja, da si je za vse "sama kriva", da se je že "oblačila tako, kot da kar kliče vraga nadse", izrazi mnenje vseh, da so jo sicer sovražili, da pa so se navadili nanjo in bo vsem brez nje dolgčas – dokler si ne bodo v sartrovskem slogu omislili nove žrtve in znova izganjali hudiča ...

(do 3 + do 3 točke)
(6 točk)

8. Npr.:

A – a) Afra Gogo sovraži; b) Hano pomiluje in ji je nevoščljiva, ker ji iščejo ženina, ker je bogata, mlada, lepa ...; c) uspeva ji ohranjati Elso pri življenju in jo na smrt mučiti, boji se, da bi ji ušla (umrla) in tako prej prišla do njenega umrlega fanta; d) sovraži svoje življenje, sebe, vse, zaradi česar je ostala sama in brez ljubezni, zlasti pa ljubezensko tekmico ...;

B – s sosedom sta prijatelja, zaupnika, gre jima za isto, razlik je med njima čedalje manj, postajata brezdušna, hudobna, privoščljiva, kloni ..., svojo igro pred drugimi sprva skrivata, vsiljivko jima uspe spraviti ven, bojita se dolgčasa, življenja brez igre, ostati sama ...

(1 + 1 + 1 + 1 + do 2 točki)
(6 točk)

9. Npr.:

prostor: sestri živita v osrednji hiši gogovskega predmestja, v glavnem na verandi, s katere budno prežita na someščane in someščanke, tako pa vnašata v gogovsko atmosfero dodatno napetost, mučnost ...

čas: dogajanje poteka na neko soparno, poletno noč, v kateri spoznamo številne usode, zgodbe, bolečine, trpljenja in v kateri se Hana z udarcem svojega 'drugega/prvega' končno znebi svoje travme, uspe ji vsaj začasno rešiti lasten problem ...

(do 2 + do 2 točki)
(4 točke)

10. A – na Ibsenove Strahove; Sveto pismo;

B – na Beckettovega Godota; Grumov Dogodek v mestu Gogi; Cankarjevo Pohujšanje v dolini šentflorjanski; Ionescovo Plešasto pevko; Sartrova Zaprta vrata.

(1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 točka)
(7 točk)

11. Npr.: oba odlomka temeljita na nepreverjenih sovražnih in privoščljivih govoricah o umoru Francoske Marije in Suzane, sta polna ugibanj, natolcevanj, modrovanj, etičnega cinizma; vsi bi bili radi sprijeti, pa si ne upajo, govori Teobald; v obeh se spreneveda, ugiba o vzrokih, in to škodoželjno; v obeh se govori o umoru; obakrat imamo polilog proti sklepu dogajanja; le da je Marija obstranski lik, Suzana pa osrednji, prvo ime evocira krepkost, drugo pokvarjenost, obe se v igri ne pojavita, vidijo ju le dramski liki in o njiju teihoskopsko pripovedujejo ...

(do 2 + do 2 točki)
(4 točke)

12. Npr.: je splet glavnega in stranskega besedila, prvo naj bi se govorilo, drugo preoblikovalo v različne gledališke podsisteme – je namenjeno gledališki uprizoritvi – zanj je značilen npr. fiktivni sedanjik ...

(1 + 1 + 1 točka)
(3 točke)

13. Npr.: dramaturško razčlenjevanje besedila – igra – režija ...
(1 + 1 + 1 točka)
(3 točke)
14. Dramsko besedilo – igralec – gledalec (svetloba).
(1 + 1 + 1 točka)
(3 točke)
15. Rešitev se določi pri moderaciji.
(do 2 točki)
(2 točki)

Skupaj 70 točk